

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра таксації лісу та лісового менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ННІ лісового
і садово-паркового господарства
_____ Роман ВАСИЛИШИН
“ ____ ” _____ 2025 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри таксації лісу
та лісового менеджменту
протокол №10 від 28.05.2025 р.
Завідувач кафедри
_____ Андрій БІЛОУС

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Лісове господарство»
Гарант ОП
_____ Олександр БАЛА

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПЛАНУВАННЯ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА»**

Галузь знань Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина»

Спеціальність Н4 «Лісове господарство»

Освітня програма «Лісове господарство»

ННІ лісового і садово-паркового господарства

Розробник: Білоус А.М., професор кафедри таксації лісу та лісового менеджменту, д. с.-г. н., проф.,

Блищик В. І., доцент кафедри таксації лісу та лісового менеджменту, к. с.-г. н., доц.

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни

Навчальний курс «Планування лісогосподарського виробництва» забезпечує теоретичну та практичну підготовку здобувачів вищої освіти з питань планування виробництва з його особливостями на лісогосподарських підприємствах, розкриття суті планування, його ролі та місця в системі господарського управління виробництвом, комплексне поєднання лісівничих, технологічних та економічних знань для розробки техніко-економічного плану підприємства лісового господарства.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні володіти сучасними методами планування, використовувати загальноекономічні та галузеві інформаційні ресурси для ефективного планування лісогосподарського виробництва. Вони повинні знати: систему планів, які діють у лісогосподарському виробництві; загальноекономічні та галузеві нормативи, якими регулюється лісогосподарське виробництво; методи планування виробничої діяльності; технологію планових розрахунків. Студенти повинні вміти: виконувати техніко-економічні розрахунки до основних розділів виробничо-фінансового плану лісогосподарського підприємства; здійснювати оперативне планування основних лісогосподарських робіт на рівні лісництва.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	Н4 Лісове господарство	
Освітня програма	Лісове господарство	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов’язкова	
Загальна кількість годин	210	
Кількість кредитів ECTS	7	
Кількість змістових модулів	4	
Курсовий проект	1	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	1, 2	1, 2
Лекційні заняття	30 год.	10 год.
Практичні, семінарські заняття	-	-
Лабораторні заняття	60 год.	10 год.
Самостійна робота	120 год.	190 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3 год.	

1. Мета, завдання та компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета - формувати у студентів здатність ефективного планування господарської діяльності лісогосподарського підприємства.

Завдання - теоретична та практична підготовка здобувачів вищої освіти з питань планування виробництва з його особливостями на лісогосподарських підприємствах, розкриття суті планування, його ролі та місця в системі господарського управління виробництвом, комплексне поєднання лісівничих, технологічних та економічних знань для розробки техніко-економічного плану підприємства лісового господарства.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі лісового та мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК5 Здатність розробляти проекти та управляти ними.

фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК 2. Здатність забезпечувати сталий розвиток лісового господарства.

СК 4. Здатність розробляти та реалізовувати поточні та стратегічні плани розвитку підприємств лісової галузі, беручи до уваги ресурси, ризики, а також економічні, правові та екологічні аспекти.

Програмні результати навчання (РН):

РН 3. Приймати ефективні рішення з питань лісового господарства, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати його розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

РН 5. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері лісового господарства та у ширших контекстах, забезпечувати якість, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

РН 6. Оцінювати стан лісових фітоценозів, лісові ресурси в конкретних лісорослинних умовах, їх потенціал та прогнозувати можливості використання.

РН 7. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері лісового господарства з урахуванням доступних ресурсів та ризиків, а також економічних, правових та екологічних аспектів.

РН 8. Розробляти та вдосконалювати технологічні і виробничі процеси, впроваджувати сучасні цифрові технології.

РН 9. Визначати критерії ефективності та обирати оптимальну стратегію ведення лісового господарства залежно від зовнішніх та внутрішніх умов.

РН 11. Застосовувати сучасні експериментальні та математичні методи, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач лісового та мисливського господарства.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1 семестр													
Змістовий модуль 1. <i>Загальні засади планування лісогосподарського виробництва</i>													
Тема 1. Курс «Планування лісогосподарського виробництва» у системі економічних наук	1-2	12	2		4		6	0,5	0,5				
Тема 2. Особливості планування як функції управління лісами і лісовим господарством	3-4	12	2		4		6	0,5	0,5				
Тема 3. Принципи і методи планування в сучасних умовах	5-6	12	2		4		6	1	1				
Тема 4. Система планів, що діють у лісогосподарському виробництві	7-8	9	2		2		5	3	1		2		
Разом за змістовим модулем 1		45	8		14		23	5	3		2		
Змістовий модуль 2. <i>Забезпечення процесу планування на підприємстві</i>													
Тема 5. Нормативна база планування лісогосподарських підприємств	8-10	15	2		6		7	1	1				
Тема 6. Формування виробничої програми лісогосподарського підприємства	11-15	30	5		10		15	4	1		3		
Разом за змістовим модулем 2		45	7		16		22	5	2		3		
Разом перший семестр		90	15		30		45	10	5		5		
2 семестр													
Змістовий модуль 3. <i>Формування основних розділів виробничого плану</i>													
Тема 7. Планування праці і заробітної плати на лісогосподарських підприємствах	1-3	16	3		6		7	2	1		1		
Тема 8. Планування матеріально-технічного забезпечення на лісогосподарських підприємствах	3-4	15	2		5		8	1,5	0,5		1		
Тема 9. Планування собівартості лісогосподарської продукції в ринкових умовах	5-8	29	4		5		20	1,5	0,5		1		
Разом за змістовим модулем 3		60	9		16		35	5	2		3		

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 4. <i>Планування фінансових показників діяльності підприємства</i>													
Тема 10. Планування прибутку на лісогосподарських підприємствах	9-10	18	2		4		12	3	1		2		
Тема 11. Фінансовий план лісогосподарського підприємства	11-12	18	2		4		12	1	1				
Тема 12. Бізнес-планування на лісогосподарських підприємствах	13-15	24	2		6		16	1	1				
Разом за змістовим модулем 4		60	6		14		40	5	3		2		
Разом другий семестр		120	15		30		75	10	5		5		
Усього годин		210	30		60		120	20	10		10		
Курсовий проект : <i>Техніко-економічні розрахунки до плану лісогосподарського підприємства</i>							30						30

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Курс «Планування лісогосподарського виробництва» у системі економічних наук	2
2	Особливості планування як функції управління лісами і лісовим господарством	2
3	Принципи і методи планування в сучасних умовах	2
4	Система планів, що діють у лісогосподарському виробництві	2
5	Нормативна база планування лісогосподарських підприємств	2
6	Формування виробничої програми лісогосподарського підприємства	5
7	Планування праці і заробітної плати на лісогосподарських підприємствах	3
8	Планування матеріально-технічного забезпечення на лісогосподарських підприємствах	2
9	Планування собівартості лісогосподарської продукції в ринкових умовах	4
10	Планування прибутку на лісогосподарських підприємствах	2
11	Фінансовий план лісогосподарського підприємства	2
12	Бізнес-планування на лісогосподарських підприємствах	2
	Всього	30

4. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вимоги до плану ведення лісового господарства в національній та міжнародній нормативній базі	2
2	Аналіз виконання виробничого плану з лісового господарства	4
3	Визначення основних планових показників виробничої програми з лісовідновлення	2
4	Формування загальних показників виробничої програми	4
5	Розрахунок планових витрат праці на рубках формування і оздоровлення лісів та інших рубках	4
6	Розрахунок планових витрат праці на допоміжних лісогосподарських роботах	4
7	Розрахунок планових витрат праці на роботах з лісовідновлення	4
8	Розрахунок планових витрат праці на протипожежних, лісозахисних та інших роботах	2
9	Розрахунок планових тарифних ставок робітників	2
10	Розрахунок планових показників основної заробітної плати на лісогосподарських роботах	4
11	Розрахунок балансу робочого часу одного середньооблікового робітника	2
12	Розрахунок фонду оплати праці загальновиробничого персоналу	2
13	Розрахунок фонду оплати праці адміністративного персоналу	2
14	Формування календарного плану використання трудових ресурсів	4
15	Розрахунок вартості планових витрат на утримання та експлуатацію лісогосподарських машин і механізмів	2
16	Розрахунок витрат на придбання матеріалів	2
17	Планування вартості послуг сторонніх організацій	2
18	Розрахунок планової собівартості і витрат лісогосподарського виробництва	2
19	Фінансовий план	2
20	Модульні контрольні роботи 4 модулів	8
	Всього	60

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Завдання планування у сфері лісового господарства	16
2	Технологічні нормативи планування лісогосподарського виробництва	20
3	Вихідна інформація для виробничої програми	14
4	Зведений план з праці і заробітної плати	10
5	Групування витрат за статтями калькулювання	20
6	Особливості джерел фінансування витрат на ведення лісового господарства підприємств державної і комунальної форм власності	20
7	Самостійне опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до модульного контролю 4 модулів	20
	Всього	120

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- залік;
- екзамен;
- модульні тести;
- курсове проектування;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи.

7. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- робота з навчально-методичною літературою (реферування, конспектування, тезування, анотування, рецензування);
- самостійна робота (виконання завдань).

8. Оцінювання результатів оцінювання.

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Загальні засади планування лісогосподарського виробництва		
Лабораторна робота 1. Вимоги до плану ведення лісового господарства в національній та міжнародній нормативній базі	Знати означення поняття «план» та «планування». Знати сутність планування виробництва. Розуміти об'єкт курсу, предмет, методологію, методику та технологію планування лісогосподарського виробництва. Розуміти роль планування виробництва як однієї із загальних функцій управління.	10
Лабораторна робота 2. Аналіз виконання виробничого плану з лісового господарства господарством	Знати специфічні особливості планування у сфері лісового господарства. Уміти здійснити узгодження процесу планування із зацікавленими сторонами. Розуміти проблемність стратегічного планування лісогосподарських підприємств. Володіти питанням планування землекористування землями лісогосподарського призначення. Усвідомлювати завдання планування у сфері лісового господарства.	10
Самостійна робота 1. Особливості планування як функції управління лісами і лісовим господарством		5

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Лабораторна робота 3. Визначення основних планових показників виробничої програми з лісовідновлення	Знати сутність принципів єдності, безперервності, гнучкості, точності, участі. Усвідомлювати збалансованість і оптимальність використання ресурсів. Уміти застосовувати основні методи планування: екстраполяційний, інтерполяційний, нормативний, балансовий, графоаналітичний, економіко-математичні (економетричні).	10
Лабораторна робота 4. Формування загальних показників виробничої програми		10
Лабораторна робота 5. Розрахунок планових витрат праці на рубках формування і оздоровлення лісів та інших рубках	Знати види планів, сутність директивного та індикативного планування. Розуміти етапи стратегічного планування, зміст стратегічного плану, економічну стратегію підприємства. Вміти використовувати проект організації і розвитку лісового господарства як елемент стратегічного плану лісгосподарського підприємства. Знати призначення тактичного планування, тактичного плану. Усвідомлювати відмінності тактичного і стратегічного планування. Знати сутність оперативного планування лісгосподарських робіт. Уміти розрізняти міжцехове і внутрішньоцехове планування.	10
Лабораторна робота 6. Розрахунок планових витрат праці на рубках формування і оздоровлення лісів та інших рубках		5
Модульна контрольна робота 1		40
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Забезпечення процесу планування на підприємстві		
Лабораторна робота 7. Розрахунок планових витрат праці на роботах з лісовідновлення	Орієнтуватися у інформаційній базі планування лісгосподарського виробництва. Знати, що таке планова інформація, які є вимоги до неї. Розуміти елементи нормативної бази планування і підходи до її раціональної організації. Орієнтуватися у класифікації норм і нормативів, методів їх розробки. Уміти користуватися системою норм і нормативів у лісгосподарському виробництві.	10
Лабораторна робота 8. Розрахунок планових витрат праці на протипожежних, лісозахисних та інших роботах		10
Лабораторна робота 9. Розрахунок планових тарифних ставок робітників	Знати означення виробничої програми підприємства, її суть і зміст, розуміти різницю між номенклатурою і асортиментом продукції. Уміти застосовувати елементи формування виробничої програми. Розрізняти особливості формування натуральних показників виробничої програми лісгосподарського підприємства. Уміти формувати календарний план виробничої програми, знати зміст і послідовність розробки. Розрізняти поняття товарна, реалізована, валова, чиста продукція. Розглядати вартість деревини, як один із основних чинників планування виробничої програми.	15
Лабораторна робота 10. Розрахунок планових показників основної заробітної плати на лісгосподарських роботах		15
Самостійна робота 2. Вихідна інформація для виробничої програми		10
Модульна контрольна робота 2		40
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Залік	30	
Всього за 1 семестр	$(\text{Навчальна робота} + \text{залік}) \leq 100$	

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 3. Формування основних розділів виробничого плану		
Лабораторна робота 11. Розрахунок балансу робочого часу одного середньооблікового робітника	Знати зміст і розуміти завдання плану з праці й заробітної плати. Володіти інформаційною базою для розробки плану із праці. Уміти здійснити планування кількості персоналу підприємства, продуктивності праці, знати зовнішні і внутрішні чинники, що на неї впливають. Уміти здійснити планування оплати праці, скласти зведений план з праці і заробітної плати.	10
Лабораторна робота 12. Розрахунок фонду оплати праці загальновиробничого персоналу		10
Самостійна робота 2. Зведений план з праці і заробітної плати		5
Лабораторна робота 13. Розрахунок фонду оплати праці адміністративного персоналу	Знати зміст та основні завдання плану матеріально-технічного забезпечення, особливості планування закупівель через систему "Прозорро". Уміти здійснити планування потреби в сировині і матеріальних ресурсах. Знати особливості обліку статті "Матеріали" на лісгосподарських підприємствах. Усвідомлювати поняття балансу матеріальних ресурсів. Вміти застосовувати методи планування виробничих запасів.	15
Лабораторна робота 14. Формування календарного плану використання трудових ресурсів	Знати види собівартості згідно чинного законодавства. Розуміти зміст та компоненти виробничої собівартості. Уміти застосовувати методи планування виробничої собівартості лісгосподарських робіт (заходів). Розуміти сутність адміністративних витрат, поняття змінних, постійних та валових витрат.	10
Лабораторна робота 15. Розрахунок вартості планових витрат на утримання та експлуатацію лісгосподарських машин і механізмів		10
Модульна контрольна робота 3		40
Всього за модулем 3		100
Модуль 4. Планування фінансових показників діяльності підприємства		
Лабораторна робота 16. Розрахунок витрат на придбання матеріалів	Знати визначення поняття прибутку, види прибутку. Розуміти методику формування та принципи розподілу прибутку, методи розрахунку планового прибутку. Уміти здійснювати розрахунки планового прибутку різними методами, знаходити точку беззбитковості графічним і алгебраїчним методами.	10
Лабораторна робота 17. Планування вартості послуг сторонніх організацій		10
Лабораторна робота 18. Розрахунок планової собівартості і витрат лісгосподарського виробництва	Знати нормативну базу фінансового планування державних підприємств, структуру фінансового плану, порядок його формування. Розуміти суть фінансового плану лісгосподарського підприємства. Уміти розраховувати основні фінансові показники лісгосподарського підприємства.	20
Лабораторна робота 19. Фінансовий план	Знати призначення та мету складання бізнес-плану, коло користувачів бізнес-планом. Уміти користуватися інформаційним полем бізнес-плану. Усвідомлювати основні вимоги до бізнес-плану. Розуміти світову та вітчизняну методики складання бізнес-плану.	10

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модульна контрольна робота 4		50
Всього за модулем 4		100
Навчальна робота	$(M3 + M4)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Всього за курс	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100	
Курсовий проект		100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Дедлайни встановлені для кожного з завдань. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модульних контрольних робіт відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (у т.ч. із використанням мобільних пристроїв та спецзасобів). Письмові роботи (лабораторні й самостійні), реферати, курсові роботи повинні бути оригінальними, містити особистий доробок студента, мати коректні текстові посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із директором інституту).

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=355>);
- Планування лісогосподарського виробництва. Методичні вказівки та нормативно-довідкові матеріали для курсового проектування студентам денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня “Магістр” за спеціальністю 8.09010301 - “Лісове господарство” / [С.В. Розвод, О.П. Бала, О.П. Павліщук, Г.С. Домашовець, А.Е. Оборська]. К. : «Компрінт», 2015. 43 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна

1. Зінь Е.А., Турченко М.О. Планування діяльності підприємства: Підручник. К.: Професіонал, 2004. 320 с.

2. Коваль Я.В., Блажкевич Т.П., Волочков В.В. Планування виробництва в лісовому господарстві. Навч.посібник. Житомир: ЖНАУ, 2011. 504 с.
3. Орлов О.О. Планування діяльності промислового підприємства. Підручник. К.: Скарби, 2002. 336 с.
4. Сенько В.І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового і садово-паркового господарства. Навчальний посібник. К.: Знання, 2012. 488 с.
5. Тарасюк Г.М., Шваб Л.І. Планування діяльності підприємства: Навч. посіб. 2-ге вид. К.: Каравела, 2005. 312 с.
6. Покропивний С.Ф., Соболь С.М., Швиданенко Г.О. Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування. К.: КНЕУ, 1999. 208 с.

Допоміжна

1. Економічна ефективність інвестицій (на прикладі лісового комплексу): метод. реком. / [Сенько Є.І., Синякевич І.М., Динька П.К., Дейнека А.М.]. Львів : ЗУКЦ, 45 с.
2. Загвойська Л.Д. Економічний аналіз інвестиційних проектів : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Загвойська Л.Д., Масенко Т.Є., Якуба М.М. Львів : Афіша, 2006. 318 с.
3. Пірс П. Основи економіки лісового господарства / Пірс П.; пер. з англ. К.: Еко-інформ, 2006. 224 с.
4. Планування та прогнозування в умовах ринку: навч. посіб. / за ред. В.Г. Воронкової. К. : ВД "Професіонал", 2006. 608 с.

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України. Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
2. Державне агентство лісових ресурсів України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/index>.
3. Наказ Державного агентства лісових ресурсів України «Про затвердження Методичних рекомендацій з формування собівартості продукції (робіт, послуг) на підприємствах, що належать до сфери управління Державного агентства лісових ресурсів України» від 14.05.2013 р. № 124 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://law.dt-kt.com/nakaz-derzhavnogo-agenstvalisovyh-re/>.
4. Національна бібліотека ім. В.І.Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.
5. Товариство лісівників України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://tlu.kiev.ua/golovna.html>
6. FSC в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ua.fsc.org/uauk>.
7. Асоціація «Національна Система Лісової Добровільної Сертифікації» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://woodcertification.com.ua/>.